

ACC. N:R. M 6318:1-9.

Landskap: Lappland

Upptecknat av: Hier Jungmarken

Härad:

Adress: Kerik Dahlbergsg. 4, Lund

Socken: Jukkasjärvi

Berättat av: Yeu Halda Beckman

Uppteckningsår: 1939

Född år 1874 i Burträsk

Svar på L. U. F. 2b, Julbröd

1. Julgraven sid 2-3
2. Stjärngossar sid 3-9.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Kivimä - är en familjen nytt samhälle
som ju uppstod i samband med upptäckten
- av de rika malmbärgen Kivimä - och
Lousavaara. Den tradition, som möjligen
funnits där uppe för i trakterna hos
finnar och nybyggarlappar har till
största delen försvunnit tack vare dels
laestadianismens utbredning dels de
politiska strömningarna. Det lilla, som
finns kvar, har nog kommit genom
familjer söderifrån eller i varje fall
från Norrbottens kuststräcker. Jag
har haft tillfälle att nägot utfråga
fru Hulda Beckman, som tillhör en av
- de äldsta familjerna i Kivimä. Resultatet
blev dock negativt. Här låter
jag henne själv berätta. — " År 1901

1.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

116318:1.

flyttade vi upp till Kiruna, och då hade vi
julgran hemma men den minns jag
från minn hem i Busträsk i min barn-
dom åtminstone sedan jag var c:a 10
-år gammal. Julklapparna bestod in ge-
nom-döven. Varken jultornte eller julbock
har vi någon sin haft och jag tror inte heller
-att det brukas i allmänhet i Kirunafa-
miljerna. Men redan då (år 1901) fanns
det en mängd lästestianer, som ej alls
fira jul och ha julgran. — Utomhus
böjades vi (i Kiruna) med julgran först
när vi fått elektriskt lys. Det fick vi
hösten 1914, men på grund av mobili-
seringen kunde blott några hem bli
färdiga till jul. Första julgranen utom-
hus var julen 1918, då den stod utan-
för apoteket. — Nu ha vi ju två julgrannar

M 6318:2.

M 6318:2
1914 års julgran
1918 års julgran
1918 års julgran
1918 års julgran

1918 års julgran
1918 års julgran
1918 års julgran

nyssna på andra ställen. — Under Lindhegens
tid — omkring 1923 — dansade man ute
kring granen vid 20 - dag kvatt och dansade
ut julen med långdans utefter gatorna.

— Stjärngossar hade vi här före 1914, men
året när jag fört sig dom här minns jag
inte. Och nu lär sig barnen de gamla visor-
na av varandra och kläs ut sig varje
år både vid jul - och nyårsafton och
trettondagsafton. Men för minns jag bestämt
— att vi bara såg till dom en kväll på julen.

Stjärngossarna :

Den, som kallas stjärnan, Konung Herodes
och hans tjänare, Mohrkonungen samt
Judas med pojken.

Stjärnan tändes och snurras runt i

Alla sjunga :

1. Goda afton, goda afton bid' kvinnan i Man

5
LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

M 6318:3.

Hus och boudé, mat och moder var lycklig ö glad.
Ty viönstka ledet alla en fröjdefull jul
Ifrån alla de olyckor bevara till Gud.

2. Och vi foro ö vi drogo från fjärran och när
Den stjärna som oss lysen, Den lysen oss här

Staffan var en stalle dräng, stalle dräng, stalle dräng
Han bättnar sina fölar jem
Allt för den ljusa stjärna
Ingen dager synes än, synes än, synes än
Stjärnorna på himmelen
De blänkta.

4.
LUNDS UNIVERSITET
FOLKMINNESARKIV

M 6318:4

2

Konungen Herodes talar:

"Här står jag så bred och föbittrad i minn stund,
kan världen röra min hand eller fot. Står
och stannar, när jag tänker på den nyfödda
judakonungen, som skall kröna min krona.
Därför befäller jag min tjänare, stig fram
in för mig!"

M 6318:5.

Tjänaren: "Vad befäller kers Majestät?"

Herodes: "Jag befäller, att du skall genom-
gå hela Egyptens land, dräpa och utjälkla
alla grodbara mader, ett och ta års ålder."

Tjänaren: "Allt vad kers Majestät befäller,
skall ske!"

Mohrkonungen: "Det är icke rätt att dräpa och
ihjälslå alla gossebarn under en och tu års
-ålder blott för att finna Jesus, judarnas
konung."

Herodes: "Vad är Du för en svart bandit?"

Mohrkonungen: "Jag är väl svart och en väl-
känd bokning ifrån Mohrens land."

Herodes: "Fall på knä inför mig!"

Mohrkonungen: "Nej, det skall Din tjänare
-göra!"

Herodes: "Fall på knä inför mig annars
skall Din huvud skiljas från Din kropp och
min ktinga skall färgas röd av Din blod"

6.
LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

M 6318:6.

— Herodes -drar samtidigt sin svärd. Mohrkönungen
faller på knä. Alla sjunga: —

7.
LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

146318:7.

"Tre vise män
Och hedningar från Esterland
De kommo ifrån Esterland
Tre Ballehem
De skänkto sina gåvor
Och hjärtats största rörelse
De uppläto sina hävor
Gull, myrra, rökelse.

1. Nästa gård vi komma till, komma till, komma till
Står en stor ö keusar till, keusar till, keusar till
Hurra, hurra, hurrala lej
Alla gossar lustiga vara
Nu gånge om ~~god~~ året julen är
Hurra, hurra, hurrala lej.

2. På vi ej en julasug, julasug, julasug
 Dansa vi på hurrut ut, hurrut ut, hurrut ut.
 Hurra, hurra, hurrullalej
 o. s. v.

3. Kära mor vid lullan, vid lullan, vid lullan
 Låt oss smaka bullan, ja bullan, ja bullan
 Hurra, hurra hurrullalej
 o. s. v.

Å vi ha väl Judas, som bär vårna pengar
 Kära goda vänner, skänk Judas en slant.

— Judas - går fram med pengarna framsträckt
 och tar emot pengarna. —

Alla gemensamt: "Slaven tack, slaven tack!"

LUNDS UNIVERSITETS
 FOLKMINNESARKIV

146318:8.

För denna hedderliga skänke, denna skänke,
skall vandra veder i betänke! Hvar en fæls!
Goder natt!"

9.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

M 6318:9.